

Media:	ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ	Page:	60-61	Published at:	13-01-2024
Author:		Surface:	1266.14 cm ²	Circulation:	4750
Subjects:					

ΜΑΡΩ ΔΟΥΚΑ
Φελιτσιτά
Μυθιστόρημα
Σελ. 270
ΠΑΤΑΚΗΣ, 2023

Ανοικτό Βιβλίο

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΜΙΣΣΑ ΦΑΪΣ

Η άστεγνη ευτυχία

ΤΗΣ ΕΛΕΝΑΣ ΜΑΡΟΥΤΣΟΥ

Ενας πατέρας τραβάει απ' τα μαλλιά τη γυναίκα του -ένα επεισόδιο που έχει επαναληφθεί αρκετές φορές στο παρελθόν- και τότε ο μεγάλος του γιος τον ξυλοφορτώνει. Ο πατέρας φεύγει από το σπίτι και σύντομα καταλήγει να περιφέρεται και να κοιμάται στους δρόμους του κέντρου. Η αρχή τού πρόσφατα εκδοθέντος μυθιστορήματος της πολυβραβευμένης Μάρως Δούκα ξεκινά όταν ο ήρωάς της, ο Κωνσταντίνος Καβουράκης ή Κάβουρας, είναι ήδη άστεγος εδώ και δεκαπέντε μέρες.

Η πλοκή ξετυλίγεται μέσα απ' τα μάτια πέντε προσώπων: του Κωνσταντίνου, της συζύγου του Ελένης, και των τριών παιδιών τους, του Βαγγέλη, της Βούλας και του Στέλιου. Η αφήγηση γίνεται σε τρίτο πρόσωπο, όμως ο φακός της συγγραφέως αλλάζει διαρκώς οπτική γωνία, η γραφή της σαν κρυφό μικρόφωνο τοποθετημένο στον νου καθενός από τα μέλη της οικογένειας καταγράφει τις σκέψεις του και μας τις παρουσιάζει τη στιγμή που ξετυλιγούνται. Κάθε κεφάλαιο τιτλοφορείται με το όνομα του προσώπου που μονολογεί και δομούνται ως εξής: ξεκινάει ο κεντρικός ήρωας, ο Κωνσταντίνος, κι ακολουθεί ένα μέλος της οικογένειάς του, μετά πάλι ο Κωνσταντίνος, μετά άλλο μέλος της οικογένειας, μετά ο Κωνσταντίνος και ούτω καθεξής, δίνοντας έτσι τη μερίδα του λέοντος στο πρόσωπο το πλέον πάσχον, τον νοικοκύρη που εν μια νυκτί πέρασε στην αντίπερα όχθη, έχασε το κρεβάτι του, το σπίτι του, την οικογένειά του.

Η Δούκα χρησιμοποιεί εδώ με μαεστρία τον εσωτερικό μονόλογο, δίνοντας την ευκαιρία σε καθένα από τα πρόσωπα να αφηγηθεί τη δική του εκδοχή μιας αλήθειας που, όπως όλες οι αλήθειες, έχει τόσα πρόσωπα όσα και τα στόμα-

τα που την ξεστομίζουν. Ο μακροπερίοδος λόγος τραβηγμένος ως τις ακρότατες συνέπειές του -κάθε κεφάλαιο συνιστά μία και μόνη περίοδο λόγου, χωρίς ενδιάμεσες τελείες, χωρίς παύσεις, χωρίς ανάσες- αποδίδει την πυρετική, εμμονική έως και παραληρηματική ενίοτε φύση του εσωτερικού μονολόγου. Οι ήρωες μοιάζουν να πάσχουν από έναν γλωσσικό πυρετό, αναμασσούν, μηρυκάζουν γεγονότα, επιθυμίες, ενοχές, αιτιολογίες, ερμηνείες, τραύματα. Η γλώσσα μετατρέπεται σε μια παράξενη λατέρνα που κάποιος αδράτος οργανοπαίκτης γυρνάει το στροφίδι της ακατάπαυστα. Τα μέλη της πάσχουσας οικογένειας (όπως γίνεται από νωρίς αντιληπτό, τα οικογενειακά τραύματα είναι πάντοτε συλλογικά) ξετυλιγούν και ξανατυλιγούν αενάως το κουβάρι, γυρνούν γύρω από το τραύμα, όπως σε ένα γαϊτανάκι, αδυνατώντας παρόλη την αγάπη -γιατί, ναι, αγαπιούνται- να συναντηθούν, να ενωθούν να προστρέξουν, να επαναφέρουν τον πατέρα στο σπίτι.

Λίγο πιο πέρα από το γαϊτανάκι των ανθρωπίνων στέκει η Φελιτσιτά, μια ασπρόμαυρη γάτα που συχνάζει στην Αϊόλου και κάνει συχνά παρέα στον Κωνσταντίνο. Η Φελιτσιτά είναι κι αυτή άστεγνη, αλλά έχει βρει φιλοξενία σε έναν εκδοτικό όικο του οποίου ο ιδιοκτήτης φέρεται με καλοσύνη στον Κωνσταντίνο. «Η καλοσύνη είναι το γιατρικό» διαβάζουμε σε μια από τις σελίδες του τέλους, όμως η πληγή του ανθρώπου παραμένει ανοιχτή, χαίνουσα, όπως το στόμα που δεν χορταίνει να την πιπιλά. Η ποθούμενη «γιατρεία» μοιάζει να στέκει πάντα λίγο πιο κει κι έτσι η «φελιτσιτά», η ευτυχία δηλαδή, παραμένει άπιαστη. Το ομώνυμο τραγούδι του Αλ Μπάνο και της Ρομίνα Πάουερ συνοδεύει σαν νοητό, γλυκόπικρο κι ειρωνικό σάουντρακ τις σελίδες του βιβλίου.

Η Δούκα σε αυτό το μυθιστόρη-

Η συγγραφέας ισορροπεί ανάμεσα στην ανάλυση και τη συμπόνια. Με έναν μοναδικό τρόπο βάζει τον αναγνώστη στα παπούτσια του κάθε ήρωα, ρίχνει φως σε κάθε γωνιά της ψυχής του, σκάβει ώστε να αναφανούν στο υπέδαφος οι κοινωνικοπολιτικές ρίζες, αναδεικνύει την πολυπλοκότητα των ανθρώπινων και δη των οικογενειακών σχέσεων και αναλύει με διεισδυτικότητα αλλά και κατανόηση τις αντιφάσεις της συνύπαρξης

μα ακροβατεί με επιδεξιότητα πάνω σε τεντωμένο σκοινί. Αν γείρει από τη μια κινδυνεύει να πέσει στο μελόδραμα, αν γείρει απ' την άλλη παραμονεύει ο διδακτισμός με τα κάθε λογής ανθρωπιστικά του μηνύματα. Ωστόσο η συγγραφέας ισορροπεί ανάμεσα στην ανάλυση και τη συμπόνια. Με έναν μοναδικό τρόπο βάζει τον αναγνώστη στα παπούτσια του κάθε ήρωα, ρίχνει φως σε κάθε γωνιά της ψυχής του, σκάβει ώστε να αναφανούν στο υπέδαφος οι κοινωνικοπολιτικές ρίζες, αναδεικνύει την πολυπλοκότητα των ανθρώπινων και δη των οικογενειακών σχέσεων και αναλύει με διεισδυτικότητα αλλά και κατανόηση της αντιφάσεις της συνύπαρξης.

Μέγα πλεονέκτημα του ανά χειράς μυθιστορήματος: στέκεται όχι με τεντωμένο δάχτυλο, αλλά με τεντωμένο αυτί στους ψιθύρους αλλά και τους γόους της ανθρώπινης ψυχής, ακραγίζοντας περιοχές που είναι οικείες στον καθένα μας, καθιστώντας προσβάσιμες ακόμα και τις ανοίκειες, δείχνοντας στην πράξη την ισχύ της ρήσης του Τερέντιου: «Ανθρώπος είμαι, τίποτε ανθρώπινο δεν μου είναι ξένο».